

L'Esquella de la Torratxa

Any 1921. Número 2185

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 21 de Gener de 1921

QUI MOLT TEM, MOLT S'ACUSA

—Noia, han trucat!... Si venen de part del senyor Anido, digues que no hi sóc.

El mejor disolvente de los uratos
 Abepala de las vías urinarias
 Cólicos nefríticos
 Reuma articular
 Nefritis
 Tifus
 Gota

UROMETINA

LAMBIOTTE HERMANOS
 Urotropina - Fosfotrieno Intramina - Formina

PIDASE
 folleto explicativo. Muestras a los señores médicos

Agte. gen.: S. NAVARRO
 Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO e INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE

MARCEL MIRET - Farmacéutico
 Diputación, 305-BARCELONA

DE VENTA
 EN TODAS PARTES

B AZAR DE LA UNIÓN **N**

— Carrer de la Unió, 3. - BARCELONA —

Utils per a escriptori :: Tintes superiors :: Impressions comercials de totes menes

La llet condensada (sense desnatar)

La més pura MARCA La més saludable

VICTORIA

procedent de les masies del Montseny (Barcelona), és absolutament pura, la més rica, la més saludable i nutritiva perquè conté tota la crema i perquè és elaborada solament amb llet de vaca suïça i sucre blanc de canya.

DE VENDA EN COLMADOS I ULTRAMARINS
 Despatx central: Princesa, 15-Barcelona

Antes de pendre-la

Després d'haver-la pres

Soler i Torra germans

BANQUERS

Compra venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi de moneda - Giros sobre l'estranger - Comptes corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

Bloks Notes

a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
 BARCELONA

SARNA

CURA RÁPIDA

Sarnicida Parade!!

Frasco 4 pesetas

Asalto, 28, farmacia - Barcelona

CAÇADORS!

Les millors espadanyes més ben construïdes, sòlides i còmodes, per a caça, camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent. BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda-Expedicions a províncies

— ANTONI LOPEZ —

IMPRESSOR

Treballs de luxe i econòmics, comercials, edicions, e impressions de totes menes

Carrer de l'Olm, núm. 8

BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

LA REVENJA

i un pare hagués preguntat al seu fill què volia ésser, el fill hauria respost: «Venedor, papà.» Si ara li demanessiu, respondria: «Jo ho vui ésser tot, menys venedor. Els nens, els ubriacs i els bojós posseeixen la lucidesa suprema, i els nens compendrien que l'home més

avorrit avui, a Barcelona, és el venedor.

L'episodi ocorregut a la nostra Delegació d'Hisenda ho prova. En vaga de braços caiguts els empleats, no atendien més afer administratiu que els dipòsits de fiances per als desempreraments. La llibertat, la llibertat sacrosanta de l'Himne de Riego, la «liberté chérie» de *La Marsellesa*, encara té els seus sentimentals. Però al ésser preguntat un dels que anaven a ésser fiadors pel motiu de l'emprerament, respongué:

—Res, no té importància. Es un d'aquests venedors que han detingut aquests dies.

—Doncs no li admetem la fiança. No trenquem la consigna dels braços caiguts per un dels que'ns robaven en el pes.

Fora assassí, violador, lladre de camí reial, sacamanteques, i la presó, a dependre d'una fiança, li fora oberta, però venedor de Mercat, no. Totes les malvestats de la terra se demanen per als que se suposen autors de totes les malifetes. Aquell que obra una fossa hi caurà; aquell que desencadena un odi, la serp el mossegarà—diu l'Eclesiastés. Ara surt tot el peix podrit, tota la carn passada, tots els ous amb gust de palla, tots els gats que eren llebres, totes les lliures de déu onces. Es la revenja d'una ciutat contra els dictadors de taula i mesures. I quan l'hora de la justícia és arribada no han trobat ni defensor d'ofici.

Nosaltres creïem que el miracle del succés faria minvar la rencúnia, però endebades ha augmentat el pes de les coses. Va arribant la carn pomposa, les verdures desbordants, el peix rutilant, el pa que Déu n'hi do, i les nostres dones, les nostres amigues, les nostres dispese-

res, s'extasiaven davant de l'abundància que dóna el pes just. «Veus?—ens diuen—abans donaven així i ara, mira...». I mirem, i pensem que el senyor Martínez Anido ha arribat a ésser una mena de Jesús que va reproduint el miracle de la multiplicació del pa i dels peixos per les cases de Barcelona.

Doncs, ni així, ni amb la joia de la restauració del pes, conseqüeixen el seu perdó els venedors. Ara la gent voldria convertir la Plaça de Catalunya en pescateria barata, i que a les Rambles, enlloc de flors, se venguessin verdures, i que enlloc de sabates se possessin carnicers en els portals. El mercat lliure en la lliure Barcelona. Fins els més rencorosos demanarien respectuosament an el governador, que en justa revenja, la lliura tingués deu onces, però pel pago. Un any seguit d'estafada venedora

Decididament aquell Enric IV de França, el Bearnés, fou un gran psicòlec demanant per al seu poble, defallit per les guerres civils «la poule au pot», una gallina per a l'olla dels pobres. El senyor Martínez Anido podria dir que ell és un governador a la manera de l'Enric IV. Perquè qui diu gallina, diu pes just. Els pobles, en definitiva, s'estimen més la plaça, que la Constitució; un bon tros de carn, que una llibertat; i oferirien la seva, de llibertat, amb tal de que el venedor no la tingués.

PARADOX

Per a tot hi ha remei

Un llegidor, veí de Can Tunis, m'envia un escrit parlant d'una munió de incidències tragicòmiques, relacionades amb el Dispensari Municipal de l'esmentada barriada.

El document, sincer i ben intencionat, té el seu encant, que no vui llevar-li extractant-lo.

Diu així:

«Fa alguns anys, que a petició dels veïns, acordà l'Ajuntament, instal·lar un Dispensari a aquesta barriada.

Es comprà una casa vella, a la que s'adossà un anexe, pomposament titulat *sala d'operacions*. Una sala en la que quan plou hi entra l'aigua. En la que s'hi deixa sentir el vent i el fret, com al bell mig del carrer.

S'inaugurà el Dispensari pel mes de març de l'any passat. Doncs amb tot i els nou mesos transcorreguts des de aleshores, no hi ha vidres a la porta d'entrada.

Emperò això no és res comparat amb lo que vaig a dir.

El dia de la inauguració de l'esmentada *sala d'opera-*

UN ENTUSIASTA D'EN GUIMERA FENT CÀLCULS

—Una butaca m'hauria costat quatre pessetes, ara compro l'exemplar i me'n faig només dugues... Total, que hi guanyo dugues petes i tinc Joan Dalla per tota la vida.

EL BON EMPLEAT D'HISENDA

—Vaga de braços criguts?... Però si fa quaranta anys que no faig altra cosa! ..

VIATGE DE PLAER

—Les illes de la dreta?... Es Mahó
—Caram, que és gran!... Encara hi cap gent, encara!

cions, feren cap al Dispensari una munió de regidors, els caps del Còs Mèdic de l'Ajuntament i personalitats notables de la demarcació, els que restaren boca-badats davant del bé de Déu de la instal·lació.

Realment, la cosa s'ho valia. Aquí, un magnífic autoclave apte per a esterilitzar-ho tot. Més avallat, dos grans dipòsits per a escalfar l'aigua estèril. A l'altre costat, uns enlluernadors lavabos, que eren una meravella de mecànica.

Vois aigua calenta? No tens més que donar un cop de colze. Que després te'n convé de freda? Una nova colсадeta, basta. Que't precisa obtenir-la sèptica o assèptica? N'hi ha prou en apretar suaument el genoll, per a que's faci naturalment el desaigue, i aixís fins a lo infinit.

El mal estava que per a fer funcionar tots aquests diabòlics aparells calia el gas, i aquest no arriba a la barriada!

Per a la planxa, que és de les que formen època, no s'han exigit responsabilitats a ningú. Creient esmenar-la, després de repetides gestions i de molt cavilar amb tal de dotar al Dispensari de lo més elemental per a esterilitzar els aparells d'us diari, com són les agulles, xeringues, etcètera, s'acordà, no enviar-hi quelcom que permetés l'empleu de l'alcohol o la electricitat, elements únics de que a la casa es disposa, sinó tot fogó... de gas!

La instal·lació, que costa a la ciutat un ull de la cara, es rovella per la manca d'us.

Res, el comble de l'assèpsia i de l'antissèpsia municipal.

Fins aquí el comunicant, al que sobra indubtablement la raó i que oblida, amb tot, anotar una aventatja, que no pot negar-se al Dispensari; la d'estar situat tocant al Cementeri.

Si per mi anés, formularia la següent proposició:

Diu, per exemple, que a la sala d'operacions hi entra l'aigua, quan plou; que s'hi deixen sentir el fret i el vent.

Què millor doncs, que obligar als regidors a tenir-hi les sessions?

Aquestes durarien segurament, molt menys de lo que duren ara.

I lo que s'estalviés de llum i de beguda, podria aplicar-se a completar l'obra començada.

Voluntat és lo que cal.

JUST

Tot s'aprofita

Si s'escrigués una història picaresca municipal, no hi haurien aventures de «Gil Blas», com aventures clàssiques, ni «Josepet de Sant Celoni», com a exemple contemporani, que coneguis la seva abundància d'episodis pintorescs extraordinaris.

En el municipi, lo pintoresc, comença en el regidor i acaba en el més humil venedor de cols o de sardina. La lluita per la pesseta o pel centim pren formes tan múltiples que, quan semblen acabades, sorgeix una altra tant impensada que no sembla sinó s'hagin donat cita en el

municipi els enginys de la més desaprensiva agudesa.

—Vostè ho creu—em diu un amic—que als mercats donen sempre gat per llebra?

—Sempre, no. De vegades donaran gat per conill—responem.

—Doncs se fa més, se fa lo que en cap mercat del món, conseguint així una nova hegemonia catalana; se dona bedell per llebra, o bedell per conill.

—Si que és estrany.

—Veureu... Devegades al matar una vaca que està en prenys, el fetó té la mateixa forma d'un conill sense pell. Allò es carn. Allò es menjivol i vendible. Perquè llençar-lo? Amb el temps hauria estat un bedell. La seva venda serà, doncs, prematura però molt lògica.

—I ho venien...

—I així a Barcelona contradint als mots populars, es dona bedell per llebra.

El precursor

En Guerra del Rio ha conseguit desmentir la profecia de que no s'és profeta en la pròpia pàtria. Arribà, fa quinze anys de Canàries, fou jove lerrouxiista intel·ligent i esvalotador, llençà setmanaris, donà cops, parlà, fou empresonat, obtingué la representació provincial, primer, la municipal després, i quan era presumible que la porta del lerrouxiisme, fos la seva porta, s'en torna a Canàries i surt diputat. Però diputat per l'esforç propi i popular. En Guerra del Rio ha estat el darrer descobridor de Canàries.

Ara té fama, seu a l'esquerra d'En Lerroux, perquè la dreta l'ocupa l'Emiliano Iglesias, té penya que ell presideix i fins tota la seva «tenue» pren un aire de quefe de partit.

Cada dia al «Continental» se reuneixen al seu entorn les darreres figures capdals del lerrouxiisme. Un migdia passà en Junoy, i com fos recent el discurs conservador d'En Lerroux, nou avenç vers la Monarquia, En Junoy saludà a la penya d'En Guerra del Rio.

—Ja ho veuen. Vostès m'acusaven de traïdor i ara són vostès que se'n van cap a la Monarquia.

Denegacions d'En Guerra del Rio i dels seus amics.

—Sí, al menys el seu quefe i com que vostès són uns correligionaris fidels, el seguiran, i jo, el Junoy, vilipendiat, el Junoy transfuga, haurà estat un precursor, senzillament; el precursor d'En Lerroux en 1921, com ho vaig ésser en 1900.

Noves denegacions d'En Guerra del Rio i dels seus amics. En Junoy mastega el puro, se treu del llavi engrunes de tabac, i somrient afegeix;

—Només que jo, monàrquic, he continuat essent lliberal, i temo que vostès, siguin monàrquics, però conservadors.

Diàleg conyugal:

—Macari!... Retires molt tard!

—Molt tard?... Si encara no són les tres...

—Tu vens del ball de disfresses, Macari!

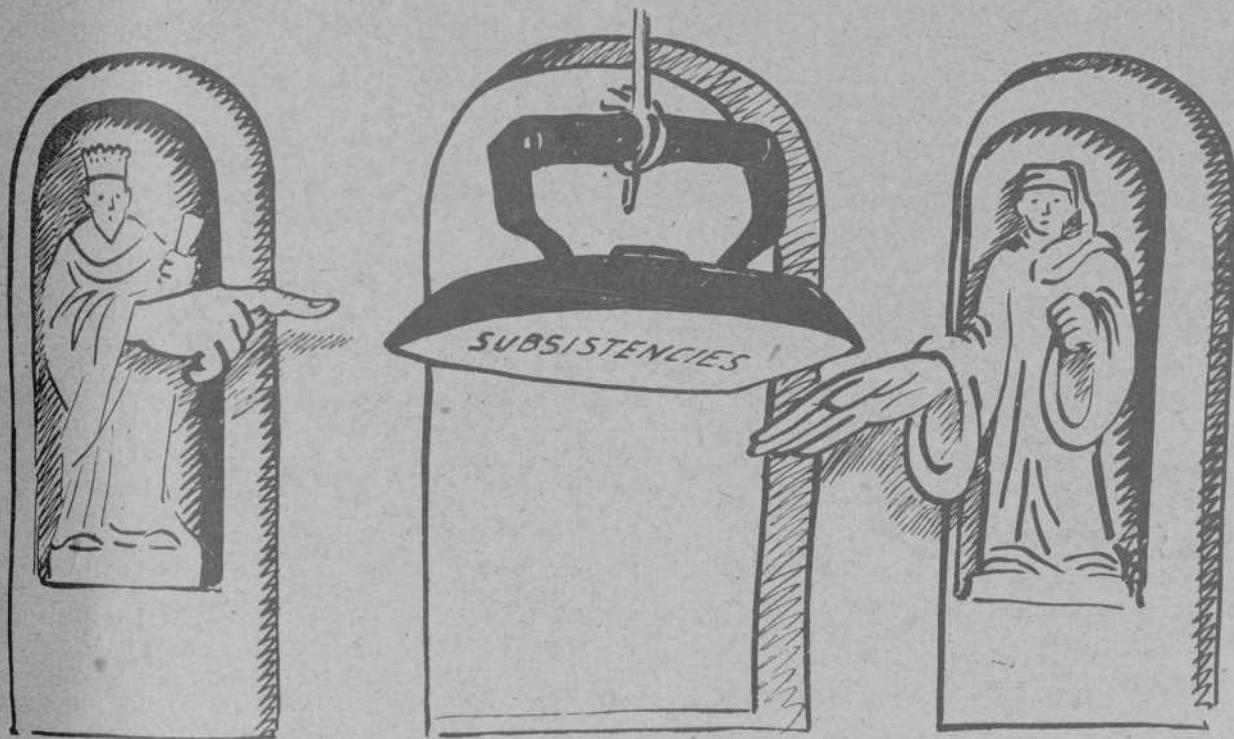
—Et juro que nò!...

—D'on vens, doncs?

—Del teatre.

—Ah! sí?... Això'm faras ereure?... Vens del teatre i portes tot de confetti enganxats a la roba...

—Mare-de-Déu de dona, i que ets mal pensada! Que té d'estrany que porti paperets, si feien *El Conde Luxemburgo*?

Don Jaume

«Entreu, veïns,
la casa és gran.»

LO QUE DIUEN LES ESTÀTUES

Fivaller

«Quan 'sigueu dins,
ja us f.....!»

L'ESPECULADOR A L'OMBRA

—Es un escàndol On s'és vist, no permetre els robos legals!...

Està permès el parlar de quelcom que no sigui l'arroç, el bacallà, el peix, la carn, el carbó, les mongetes i les patates?

El *corps a corps* entaulat entre els detallistes i l'autoritat, acapara totes les converses.

No hi haurà si volen, lo que es diu, un pa a la post. Emperò mai, com d'uns dies ençà, havien anat els queviures tant en doina.

De tot temps hi ha hagut qui, no podent fer altre

cosa, s'ha contentat en vorejar les cuines dels grans restaurants, res més que per a aspirar els vapors dels guisos.

Si les fragàncies atipessin, seria Barcelona, a aquestes hores, una veritable Xauxa.

La sentor de l'arroç, el bacallà, el peix, la carn, el carbó, les mongetes i les patates, ha estat a punt de tapar-nos els esperits.

Si no hem agafat una indigestió, ha sigut ben bé per un voler de Déu. Però que els venedors escatimen les pesades.

Als engarjolaments dels enemics de la pau pública, han seguit els dels nombrosos industrials partidaris de donar a cada un lo seu, sense perjudici de robar lo que's pugui.

De repetir-se les cordades, no quedarà a les agrupacions de venedors altre camí que fundar entitats de seguros contra l'empresonament, per l'estil de la que funciona a Nort Amèrica, segons acabo de llegir.

Aquesta entitat dels Estats Units, que recomana a les nostres cambres de venedors, té, ademés, caràcter benèfic.

Al caure un dels inscrits a la presó, cuida la societat de socórrer a la família d'aquest, a l'ensemps d'abonar els gastos d'hostatge i defensa del mateix, al aparèixer davant dels tribunals.

Les quotes a satisfer, guarden relació amb les probabilitats que té el soci d'ingresar o no a la cangrí. Es amb sujecció a aquesta originalíssima taula de càlcul, que es fixen les quantitats a bestreure i el tant per cent de les primes a cobrar.

A un major risc en l'ofici o indústria exercida per l'abonat, una major suma a aportar al fons social.

El meu gust seria que els comerciants barcelonins comensessin a pendre nota de lo que acabo d'apuntar.

Tal podrien seguir les coses...

Em sembla mil vegades preferible preparar-se per a la defensa, que malversar les energies amb gestes i exclamacions melodramàtiques, que no escolta ningú i que no han de donar el més mínim resultat.

A París, tot aquest aldarull dels pesos i les balances, del governador i l'alcalde, de les tendes i els mercats, acabaria amb unes escenes de revista.

Val a dir, per això, que aquí som una mica més serios...

X X X

:-: Aquest número ha sigut censurat :-:

Aproximació de casament

D'un sobre color de rosa, en tragué la Pepita un full de paper del mateix color, quines tres ratlles, escrites en lletra menuda i espaiada, deien: «Si el 11,111 surt favoregut amb la grossa de Nadal, li serà ofert un marit auriolat d'or.»

L'original declaració, feu somriure el simpàtic rostre de la Pepita, i en son caparró, com un capdellat de seda, sos enjogassats divuit anys forjaren una pi'a d'il·lusions.

Quasi cada festa a cà la senyora Conxita, s'hi feia *soirée* (tal com sona). La senyora Conxita era una modista de barri on treballava la Pepita i que acullia ses modestes relacions en les *soirées*, amb l'amabilitat d'una soltera als trenta anys.

En una de les *soirées* que assistí la Pepita, després de rebuda l'anònima lletra amorosa, en un moment que's trobava sola en una saleta, se li apropà siligiosament En Ramonet, aixerit minyó salta taulells, i mostrant-li una participació de deu rals del 11.111, li digué picarescament:

—Miri, Pepita, quin número més bonic; li agrada?

La Pepita, restà joiosament sorpresa de la treteta, i del fons de son cor desitjà sortir premiat el 11,111, i contestà graciosament:

—Sí. Sí surt, és molt maco.

—Li agradaria que sortís? — tornà En Ramonet intencionadament.

—Ah, murri, murri!—digué la Pepita comprenent. — Doncs li diré, tindria una gran alegria, i tinc fe que sortirà.

En Ramonet, cego d'amor, ja es veia el més feliç dels devots de Sant Josep i se abraçà a la Pepita, dient-li dolçament:

—La meva amorosa muller...

—Ep, alto Ramonet, que encara no ha tret!—replicà la pudorosa Pepita.

—Però, no m'estima vostè?

—Be... sí... però no és el tot, això. Es com si hagués tret la rifa en el diari, però vagi a veure si li pagaran.

Arribà el Jorn esperat. Davant les picarres dels rotatius, una munió de babaus, amb el cor pendent d'un... guix, esperava el número de la grossa.

A la fi, aquest arribà. Pausadament anaven pintant les xifres: primer un 1, després un altre, un altre, un altre...

El cor d'En Ramonet batia com un foll dins son pit, els ulls li feien pampallugues.

La mà que pintava, tosca, no acertava a fer l'últim número. Esborrava i sols deixava veure un pal. A l'últim, segur, pintà un 7.

En Ramonet caigué damunt d'un del somatent i una dida, i trepitjà l'ull de poll d'un urbà al fugir desesperat.

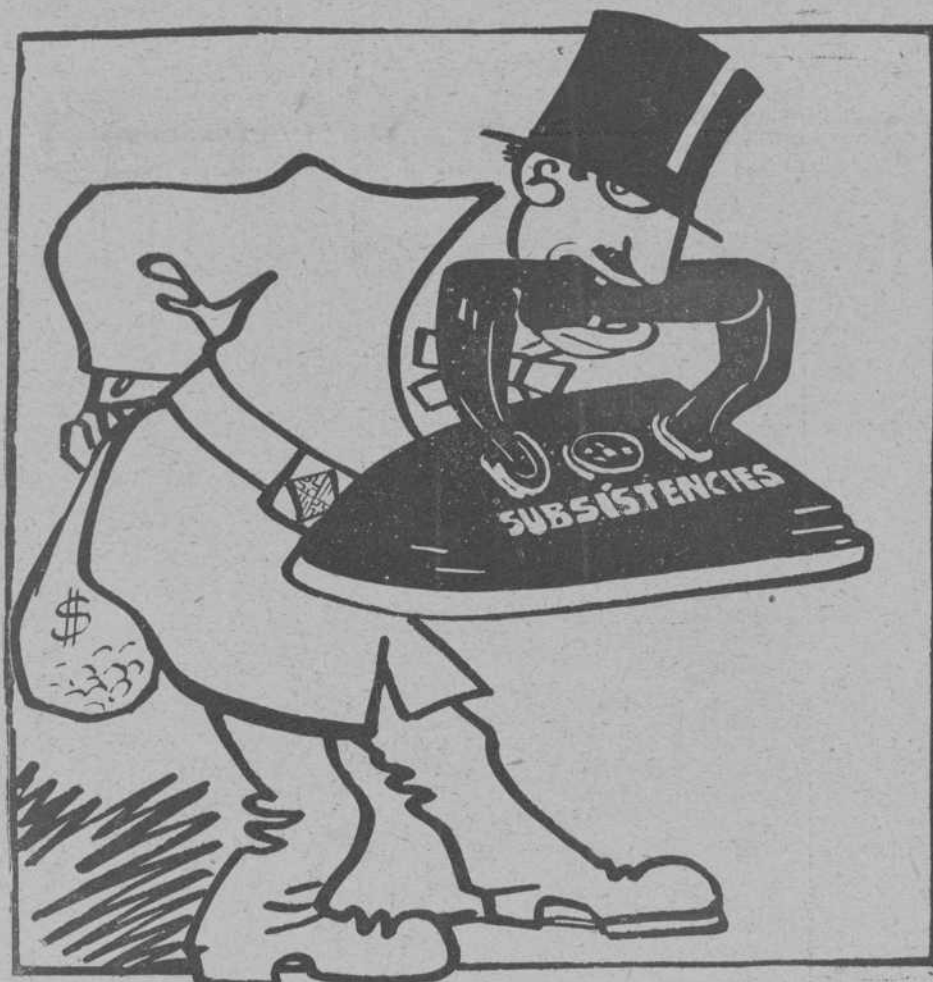
La Pepita prou s'acontentava amb l'aproximació per a fer el casament, però En Ramonet no volia exposar-se a treure la grossa del casament amb sols una aproximació de la rifa. Ja n'hi havia hagut prou, també, amb una aproximació de casament.

Passats alguns, bastants anys, la Pepita, soltera encara, al rebre noves d'algun casament diu, evocant sens dubte la escena de cà la senyora Conxita:

—Ditxosa ella, que ha tret la grossa. Jo em vareig tenir de contentar amb una atrevida aproximació.

LL. R. JANÉ

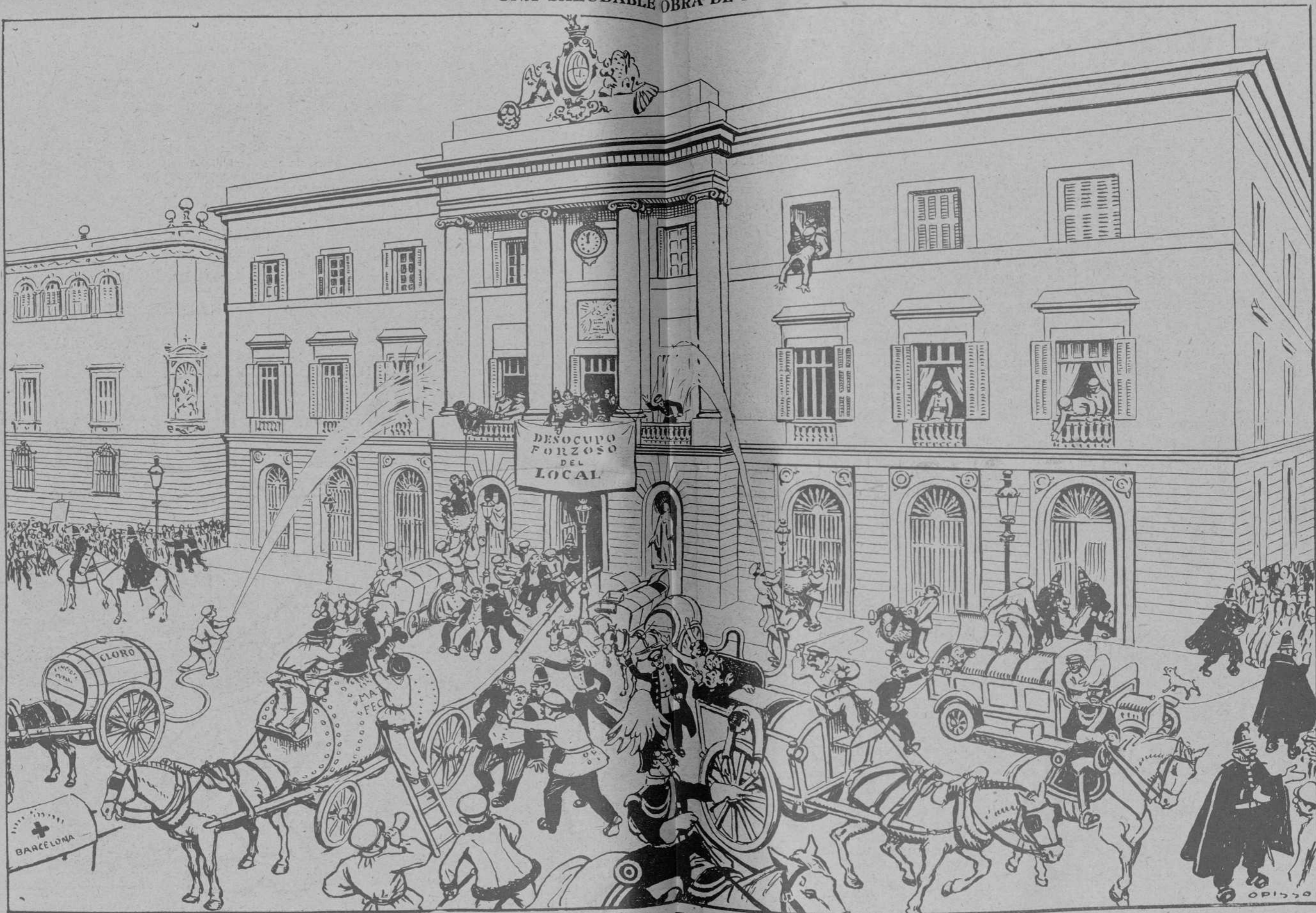
Aquest número ha sigut
passat per la censura
governativa

ELS IL·LUSTRES REGIDORS DE L'IL·LUSTRE PLANXA

—Et?... Què me'n diuen, senyors, de la barra que tenim?

UNA SALUDABLE OBRA DE HIGIENE

Lo que'ls barcelonins veurem el millor dia
amb gran satisfació... i amb aquella alegria!

Una dona enganxosa

DRAMA «GUINYOL» EN DOS QUADRES

QUADRE PRIMER

(Un salónet íntim, a les fosques).

ESCENA I

Ella.—Estima'm!... Abraça'm!... Rebrega'm!

Ell.—Altra vegada?... Vés, dona, vés!

Ella.—Com s'entén, vés?... Es que ja n'estàs tip de les meves carícies tot amor, tot carinyo apassionat?

Ell.—Sí; t'ho confesso; en començo a estar tip.

Ella.—Ah!... Així pagues els perills que arrisca, per tu, una dona casada?... Desvergonyit!... Doncs, m'estimaràs per força!... Té, té, té i té!

(Aquí un reguitzell de petons i abraçades).

Ell.—Prou, dona, prou!... Filla, que ets enganxosa!

Ella.—Es dir que sóc enganxosa?... Enganxosa?...

Doncs bé; vaig a cridar En Josep, el meu marit. Aquesta serà la meva venjança.

(Encén l'electricitat i surt el marit que ja estava a punt dintre d'un armari)

ESCENA II

Ell.—Redéu!... El teu home!

Ella.—Estem perduts, amor meu!

El marit.—Tu, mala dona, a la cuina!... I a tu, infame, a tu et condemno al suplici dels trossets.

Ell.—Horror!... Què vol dir el suplici dels trossets?

El marit.—Que et vaig a matar ara mateix; i del teu cos en faré 117 trossos.

(El mata i el va tallant a trossos molt petits).

Primer tros del mort.—Ah!...

Segon tros del mort.—Uii!...

Tercer tros del mort.—Aii!...

(I així successivament fins a 117).

El marit (dirigint-se al Mort i anant-se'n).—Torna'm a enganyar amb la dona, si goses.

QUADRE SEGON

(El dipòsit de cadàvers, al cementiri).

ESCENA UNICA

Ella (recullint els trossets de Ell).—Oh, joia!... Hi són tots!... El fetgel!... La melsa!... Els ronyons!... El cor!... Ja que no hi manca ni el més petit fragment, ara és l'hora de lluir-me.

(Al cap d'una estoneta, el mort s'asseu i es frega els ulls amb actitud displicent).

El mort (amb naturalltat).—I ara!... On sóc?...

Ella.—Al costat de la teva estimada!... He anat enganxant, un a un, tots els teus trossets. Veiam si em tornaràs a dir mai més que «sóc massa enganxosa!»

TELO

GLOSSARI

L'ONADA DE BAIXA

Els pobles beligerants, les nacions que estigueren en guerra, han anat desmobilitzant de mica en mica. Els nostres comerciants, els nostres botiguerets amb ànima de marmanyera, aqueixos no desmobilitzen mai. Al obrir els establiments llurs, prengueren l'arma de l'engany, pararen les trampes per a agafar mussols i els mirallets per a ensarronar aloses. La trampa era la «liquidació simulada»; el mirallet, aquell hipòcrita 0⁹⁵.

Avui els nostres botiguerets, amb esperit de Caco, més que no amb ànima de marmanyera, han sentit parlar d'una «onada de baixa» que embolcalla a totes les nacions, a tots els pobles víctimes de la post-guerra. I els sants innocents botiguerets, als quals horroritza encara més la baixa que la puja, amb el piadós intent de treure's els morts del damunt, fingeixen sacrificar-se anunciant imaginàries rebaixes en els preus de tots els articles.

No vos els creieu pas, barcelonins!

Aqueixa «onada de baixa», anunciada així, a sò de tabals, no és més que un nou engany pel timo de la liquidació simulada, una nova ensarronada que intenten els botiguerets per a despendre's, encara a bon preu, dels infinits raves que guardaven en magatzem, abans no els vingui a sobre la veritable baixa, que realment els vé de fòra, dels centres productors, que s'apropa a marxes dobles i que'ls obligarà a retirar aquells irrisoris cartelllets anunciadors dels «p'cos» hipòcrites a 0⁹⁵ cèntims.

L'onada de baixa!

No us els escolteu, consumidors.

L'onada vindrà, sí; però vindrà naturalment, no a força de reclams enganyosos.

Els la temen avui, i com que tenen por d'ofegar-s'hi, volen mirar si abans hi ofeguen al públic.

Ciudadans, siguem abstencionistes un cop a la vida.

No comprem, encara.

Ja ho donaran més barato!

XARAU

La noia que passa...

Dins la remor d'aquesta via vé una alenada de perfum; passa una noia que tenia damunt del braç un feix de llum; passa una noia il·luminada pel foc dels ulls i el de l'espai i per la toia deslligada que se li tomba com desmai ran de la corva de la sina, com si la flor se li rendís i amb una gràcia femenina tofa d'amor se li llanguís...

Dins la remor d'aquesta via el grat perfum es va extenent; aquella noia que tenia la flor de llum es va perdent; i el jovincel que l'ha seguida clou la parpella i sent l'encant d'aquella aroma indefinida que com estela va deixant.

RAMÓN TORRENS

LO QUE S PODRIA FER EN PRO DE L'ABARATIMENT DE LES SUBSISTÈNCIES

Detallar i vendre la carn de les bèsties del Parc.

TELÓ ENLAIRE

LICEO

S'ha reproduït l'òpera catalana *Lo monjo negre*, del mestre Cassadó, amb el mateix bon èxit que l'obtingut arrel de l'estrena. L'autor de la partitura dirigí l'orquestra.

No cal dir tampoc que les representacions de *Fidelio*, han constituït un requisit per als filarmònics de paladar selecte. La música eminentment dramàtica de Beethoven encaixa tant bé en la major part d'escenes d'aqueixa obra, que amb tot i resultar tant desigual per la manera d'ésser construïda, la partitura s'escolta religiosament, obtenint un formidable èxit cada nit.

Per a demà, dissabte, s'anuncia la primera de *Tannhäuser*, i per a la pròxima setmana, la formosa *Louise*.

ROMEA

Abans d'ahir, dimecres, degué tenir lloc l'estrena d'una comèdia, en tres actes, del celebrat dramaturg català Ignasi Iglesias, *La fal'lera de l'amor*.

No arribem a temps per a parlar d'aqueixa estrena, prometent fer-ho la setmana entrant.

Lo que sí direm és que el títol és bonic i digne del autor de *Els vells*, que hi té la mà trencada en batejar obres teatrals; i també afirmarem que hi havia, dimecres, gran espectació entre els entusiastes admiradors del teatre català, per a conèixer la nova producció de l'Iglesias.

Tan de bo hagi resultat un bon èxit.

TIVOLI

Per a avui, divendres, s'anunciava en els cartells l'estrena de l'opereta *Nancy*, del mestre Jacobi, llibre basat en una novel·la d'En Dumas (pare).

An aquesta estrena s'hi afegia l'alicent del debut de deu xamoses ballarines angleses.

Quan els hi haguem vist les pantorrilles, tindrem ocasió de parlar del llur talent coreogràfic.

NOVEDADES

Ha debutat amb excelents auguris una notable companyia de circ eqüestre.

Són moltes les atraccions amb que compta l'Empresa

durant aquesta temporada, que serà curta, però atapeïda de aconeteixements.

Entre els números de primera que actualment se donen al públic cal remarcar: *Rambeau*, *Remo y C.^a*, *Chester A-K*, *Riconnos*, i *Martinett*.

GOYA

El condado de Mairena y En mitad del corazón són les obres que més s'han aplaudit aqueixos dies. Veritat és que la companyia Martíáñez les interpreta molt graciosament.

Però el plat fort de les velles del «Goya»—pot dir-se clar—no és pas la comèdia que s'hi dona, sinó la presentació de l'Amàlia de Isaura, que canta refinadament aquells cuplets tan seus, tan espirituals, tan intencionats i tan divertits, que entusiasmen a la concurrència.

Aqueixa senyora, que cada dia està més madura en el seu art i cada dia en sap més, té el do de fer-se tants admiradors incondicionals com espectadors hi ha en el teatre.

I els espectadors abunden tan al «Goya»!

PRINCIPAL-PALACE

Es pot ben dir que el cartell d'aqueix esplèndit music-hall és dels que's renoven constantment.

Aquella ballarina exòtica de que'ls parlava en el número passat, la *Hasoutra*, ha resultat un número admirable, de gran bellesa artística; la titulada «Mòmia egípcia», és una veritable notabilitat en el gènere de dances. Així mateix són aplaudits i ovacionats pels respectius meritíssims treballs, aquell ciclista extraordinari que executa meravelles dalt de una sola roda i altres, i altres atraccions de gran força.

No n'hi havia prou amb això, que el passat dilluns va debutar el famós *Mayol*, el cançonetaire caricaturista francès que tanta fama aconseguí l'any passat entre nosaltres.

Fins diumenge treballarà, cada nit i cada tarda, aqueixa eminència de concert en el «Principal-Palace». No deixin pas d'anar-hi, que val la pena.

POMPEYA

Diumenge passat, la companyia Claramunt Fornaguera, estrenà una comèdia en un acte, original del distingit literat J. Vives i Borrell.

La sort no és de qui la busca—que així es titula la obreta del senyor Vives—és una comèdia de interessant acció còmica, molt ben construïda i dialogada pulcrement.

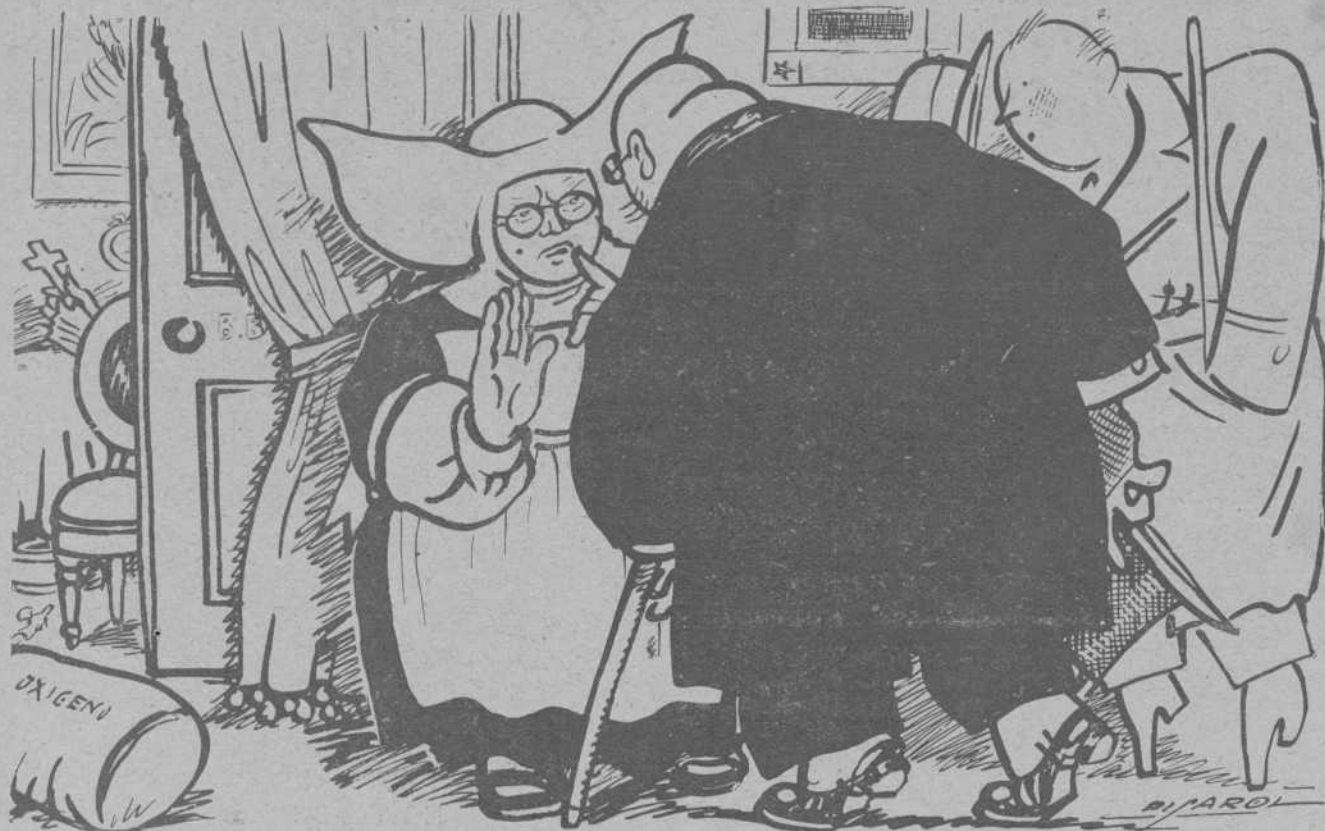
El públic distingit que omplia la sala del «Pompeya», celebrà les situacions culminants amb franques rialles i aplaudí amb justícia al final del acte.

S'hi distingiren les senyores Faura i Guitart i els senyors Nolla, Grases i Xnclà.

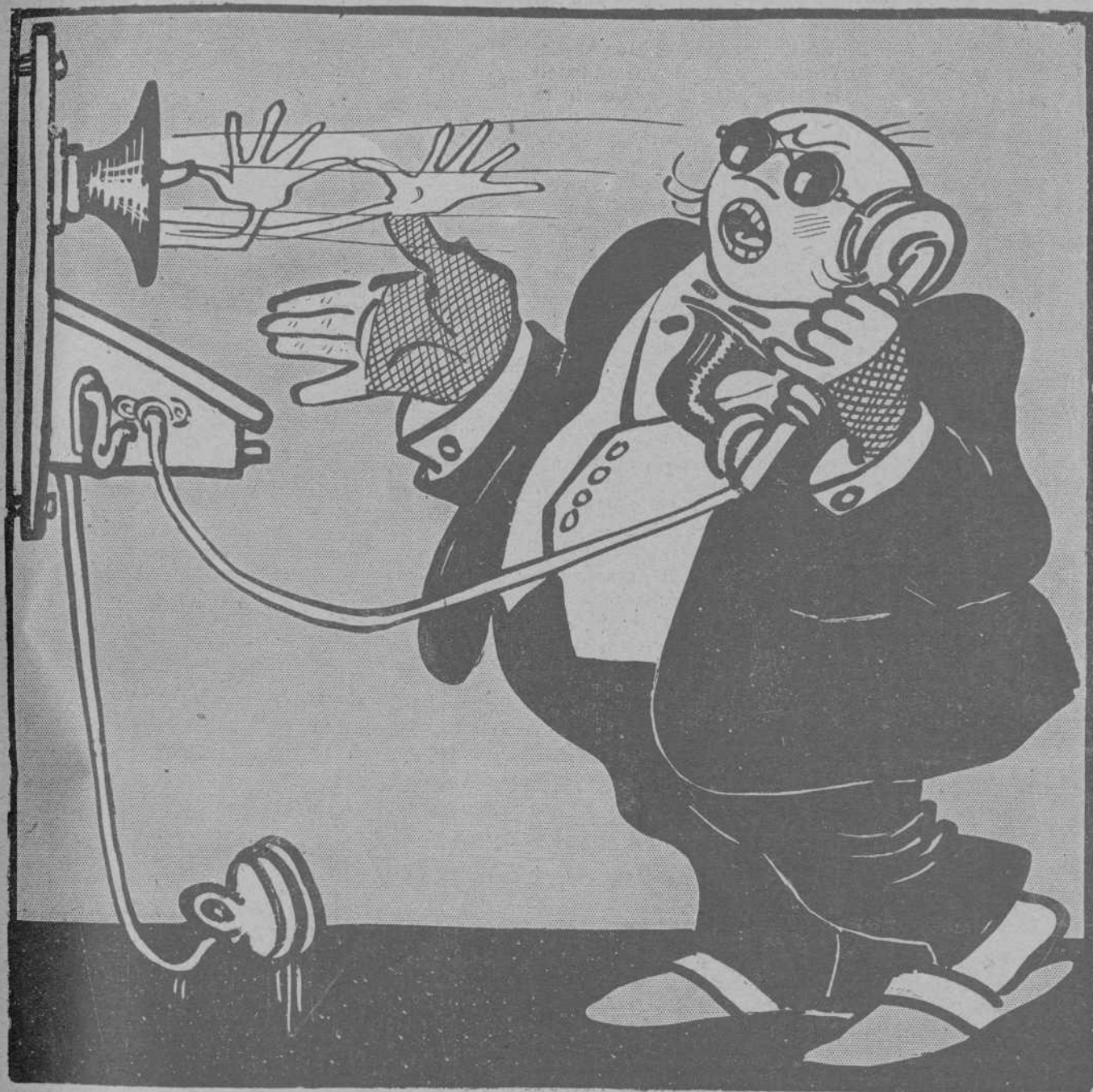
ELS BUNYOLS VAN DE BAIXA. — EL SOMETENT ARTÍSTIC

Encara que algú opini lo contrari, es veu ben clar que'ls efectes de la campanya moralitzadora de l'actual governador de la província, han arribat fins a les altes esferes de l'art, doncs els sindicalistes de la pintura i de l'escultura no s'atreveixen a treure el nas; amb lo qual van de baixa, sortosament, els bunyols artístics. Ademés,

LO DEL BANC DE BARCELONA

—Com va el malalt?
—S'hi nota una petita millor, però sempre dintre de la gravetat:

EL TELÈFON INÚTIL

—Centrel... Centrel.. Vol fer el favor del número...

—No t'escarrassis, ximplet, que ja fa temps que te l'hem près, el número.

els quins saben el què's fan, han constituït una mena de sometent per a fer-los-hi impossible l'estada a les sales d'exposicions, de les quals prenen possessió abans que's presentin a coaccionar al patró per a que'ls permeti exhibir-se.

D'aquí vé, naturalment, aquest devassall de bones pintures que's veu per tot arreu, i que a un hom el tornen tarumba. De càn Parés se'n han possessionat els somatenistes de la veterana «Societat Artística Literària»; del Camarin, En Galwey, com ja sabem, que és un cabo rural de primera, i a les «Galeries Laietanes» han montat la guàrdia l'Olaguer Junyent i Cayo Guadalupe, dos artistes d'empenta i de armes tomar.

Ara si que'ls aficionats a l'art poden comprar amb tota seguretat de que no els enganyaran en la qualitat ni en el preu. Jo d'ells, aprofitaria l'ocasió abans no ens canviïn el governador actual i no tornem a les empentes soviètiques dels vibracionistes i els cubistes.

A càn Parés hi ha per triar, i cosa bona per cert: En Pepito Vidal i Quadras que és un artista *bien*, hi té un interior en contra-llum que està *bien* de debó; En Carlitos Vázquez, una moça d'aquelles revingudetes i accidentades que fan peça, voltada d'unes coloraines enlluernadores; En Víctor Moya, una valencianeta bastant maca; En Ros i Güell, un pati-jardí que hi fa un sol que enamora; l'Isern Alié, un parell de paisatges clarets, però

bonics, i En Mongrell una bona *Marina* amb gent de mar i tot.

Els quins tallen el bacallà són, però, En Borrás Abella, amb un interior que dona ganes d'entrar-hi, i un parell de figures fetes de mà mestra; En Juli Moisès que hi té un retrat de dona mirant al *museu*, i En Rauric, amb un parell de llimones, les quals ens demostren una vegada més que és un pintor mascle.

També me agraden molt la *Platja*, d'En Cabanyes; un jardí d'En García Escarré; el *Pati*, d'En Meifren; un *tearino* que firma l'Urgell, i la parella de xules ballant el bolero, caçades per En Peret Cases Abarca, perquè són maques i rodanxones.

En Pep Cardona hi té unes figuretes modelades amb molt de garbo, que fan denteta al senyor Esteve.

A mi, però, me'n fan més que tot les llimones d'En Rauric.

*
**

L'Olaguer Junyent és un mano que sap produir bons efectes amb poca feina; veu les pintures de lluny, però, com tira dret, encerta sovint... la butxaca del comprador.

Val a dir que'l xicot s'ho mereix, perquè les *peces* que ens presenta són, quasi sempre, veritables troballes de colorista pastades amb un *savoir faire* de primera.

També la sap llarga En Cayo Zinzàrreu, tant, que no té res a l'exposició que no sia caio. Els pomells de flors per ell aplegats als exquisits jardins, conserven el color, la frescura i fins el perfum del natural. Mai cap artista havia sapigut treure tant de partit de les flors.

La nostra enhorabona als *somatenistes* de l'art.

C. ARBÓ

Àquest número ha passat per la censura

Enguany, els cèlebres barbuts, Sant Pau, Sant Antoni i Sant Pere de la Càtedra han vingut, no dintre d'una mateixa setmana, sinó separats, un en la passada i dos en aquesta.

I tots tres han arribat amb les barbes blanques. Blanques de la neu que torna a haver-hi als Pirineus i al Montseny.

Per a tenir de portar fret i panallons als pobres, més valia que no haguessin vingut.

Per la falta que feien!

Visca el peix!

El propi governador confessa que és molt difícil haver-

se-les de tenir tiesses contra els poderosos intermediaris, els quals, com si fossin inviolables interessos creats, no permeten que s'abaixi el preu del peix.

Es qüestió, doncs, d'ajudar a l'autoritat en la saludable campanya.

Tots els veïns tenim d'alçar bandera al crit de «Visca el peix!»

Visca el peix, però... abaix els *peixos grossos!*

I únic remei, ara com ara: abstinència de comprar peix.

Del senyor regidor de Barcelona pel districte VIII, havem rebut cinc «bonos» triplicats de pa, carn i arroç, destinats a famílies necessitades.

En nom dels nostres pobres, als quals havem repartit ja els succulents paperets, donem grans mercès al senyor Gambús.

Els representants belgues que vingueren a Barcelona amb motiu de l'Exposició dels seus artistes, han sigut molt festejats durant aqueixa setmana.

Això demostrarà al govern espanyol, que no hi ha el perill que suposen en fer venir als reis de Bèlgica a casa nostra.

Que vinguin, que vinguin el rei Albert i la seva muller.

En Cambó en persona podria acompanyar-los, i de passada sincerar-se de la planxa que va fer aleshores de l'invasió.

CALENDARIS REBUTS:

De la casa «Argentí i Companyia» Destiladors. Bonic cromo amb almanac de fulla mensual.

De la casa M. Ferrer.—Quatre calendaris artístics de fulla mensual, anunciadors de les «Bodegas Aleu» (Gran Priorat).

De la casa Rosend Oriach (Agència de Duanes).—Un calendari de paret, amb cromo i fulles mensuals.

La Companyia de Tranvies, per a facilitar l'ordre en els punts de començament de trajecte, acordà l'entrega d'un número a tots els passatgers.

Número?

Està bé, molt bé que ens dongui el número.

Va per les vegades que ens l'ha près.

ESTÀ AGOTANDOSE

El Año en la Mano

Almanaque-enciclopedia para 1921

Precio en rústica Ptas. 1'50

Antoni López, editor — Rambla del Mig, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

TOS la curen les Pastillas Helenianas. 1'25 pessetes caixa.

PANALLONS els cura Tópico Gil Kens. 1'25 pessetes frasco.

ASMA la curen les Gotas Helenianas 4 pessetes frasco

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2
TELEFONO 4115

Ja li tenim el peu al coll. D'aquí pocs dies es posarà
a la venda nostre popularíssim

ALMANAC

— DE —

L'Esquella de la Torratxa

per a aquest any 1921

AVIS—Els corresponsals que no tinguin demanda feta, que la facin tot seguit, perquè no responem de poder servir les demandes que vinguin després del dia 25 de janer

OBRA NOVA

del nostre eminent poeta

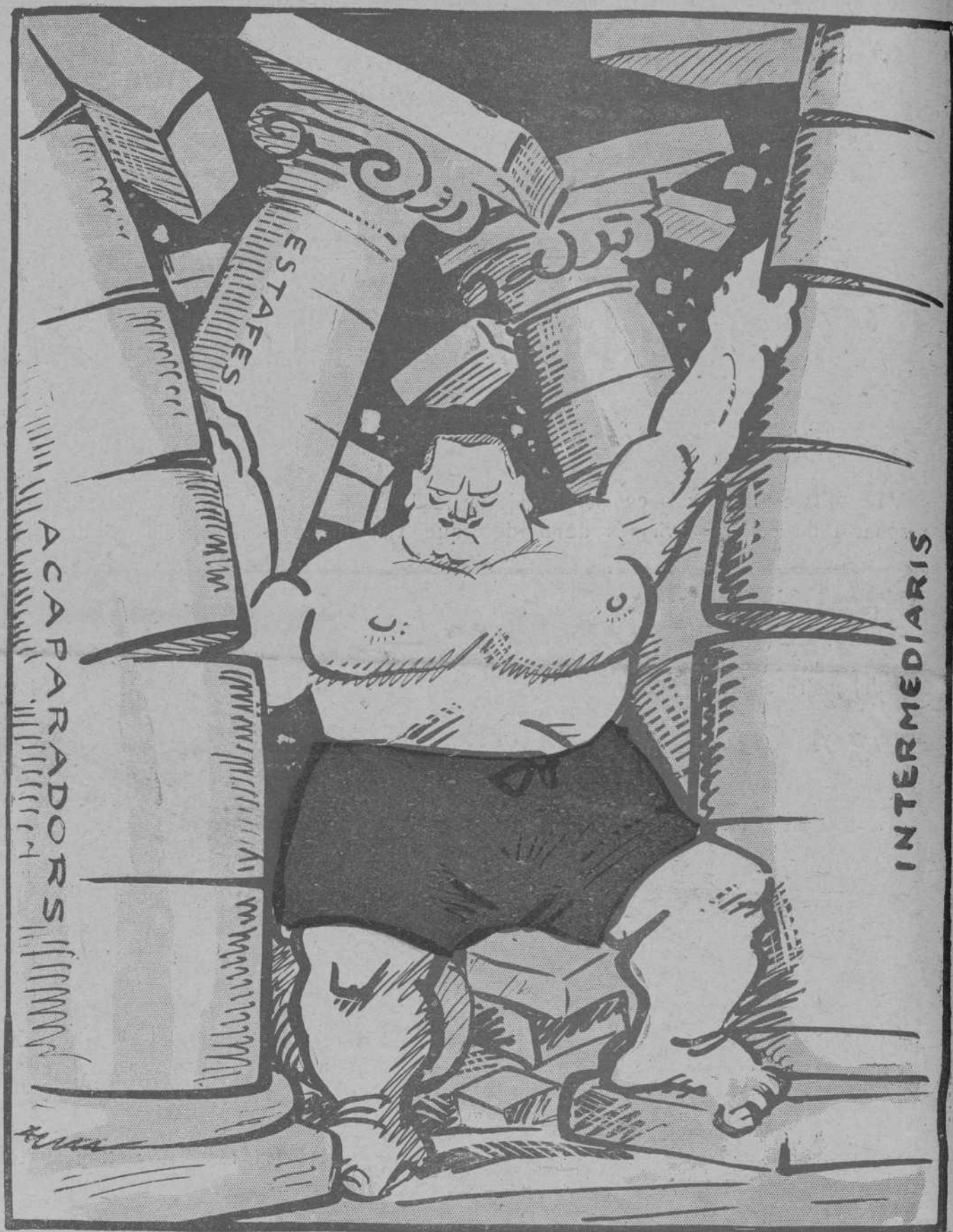
Angel Guimerà

JOAN DALLA

De grandiós èxit a Catalunya,
amb tot i no haver estat encara
representada

PREU: 2 pessetes

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurançes del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extraviós, si no's remet, además, un ral per a cada obra. Als corresponsals se'ls otorguen rebalxes.

Martínez-Sansón, enderrocant el temple dels moderns filisteus.